

מהם "זוטי דברים" שאינם מצדיקים הליך ייצוגי?

כידוע, זוטי דברים היא הגנה הן במשפט הפלילי והן באזרחי. עם זאת, ההליך הייצוגי נועד, בין היתר, גם ובמיוחד למצבים בהם הנזק ליחיד עקב העוולה הנטענת קטן מאוד ובסך שקלים בודדים, אולם כאשר מדובר "בקבוצה" המיוצגת כולה מדובר בסכומים נכבדים הנשמרים אצל "העוסק" מפר הדין על חשבון לקוחותיו הצרכנים. בתביעות מסוג זה מתקיימת אחת מהתכליות העיקריות של ההליך הייצוגי והיא להרתיע "עוסקים" שונים מהפרת הדין ולמנוע התעשרותם עקב הפרת הדין. וזאת גם ובמיוחד אם הנזק ליחיד לא היה מצדיק או מתמרץ הגשת תביעה "רגילה".

אך היכן עובר הגבול בין התביעה המוצדקת והראויה לתביעה קנטרנית הנסמכת על נזקים או "פגיעות" שהם בגדר "זוטי דברים"?

הבחינה בעניין זה נעשית בדרך כלל בהתאם למגוון של שיקולים הנבחנים בהתאם לנסיבות הנזק שנגרם בכל מקרה ומקרה. בהליך ייצוגי הכלל של "זוטי דברים" אינו חל כפשוטו (לפי גישות מסוימות) רק על יסוד הנזק שנגרם אלא נבחן גם לפי נסיבות נוספות כגון מהות הנזק, מהות ההפרה, העניין הציבורי הכרוך בשאלות נושא התביעה, וכיו"ב.

כמובן שההחלטה בעניין זה היא משמעותית מאוד למי שמבקש להגיש תביעה ייצוגית, על כל העלויות, האגרות והסיכונים הכרוכים בכך. אותו תובע פוטנציאלי עלול להימצא כשידיו על ראשו (וכיסו חסר..) אם ייקבע כי הנזקים להם הוא טוען אינם מצדיקים הליך ייצוגי ותביעתו תימצא בדיעבד כתביעה לא מוצדקת.

תשובה אחידה לשאלה מהם "זוטי דברים" לצורך ההליך הייצוגי אין, כמובן, שכן כל תביעה נבחנת לגופה ונסיבותיה. יחד עם זאת נבחן בקצרה שתי פסיקות בעניין ולו על מנת להציג את האופן שבו טענת "זוטי דברים" או הערכת "הפגיעה" בציבור נבחנת על ידי בתי המשפט בהליכים ייצוגיים.

כך למשל, על פי הדין קיימת במקרים מסוימים חובה על "עוסק" המוכר בפועל מוצרים לציין את תקופת האחריות על מדבקה המצורפת למוצר (למשל קומקום חשמלי), וזאת מכוח כמה הוראות בדיני הגנת הצרכן. מהו הדין כאשר הגיע אדם לביתו לאחר שרכש קומקום חשמלי וגילה שלא צוינה במדבקה תקופת האחריות? האם העובדה כי רוכש הקומקום צריך להתקשר ולברר את תקופת

האחריות מקימה עילה ייצוגית? האם מדובר בטרחה או הכבדה כזאת המצדיקה השימוש במכשיר הייצוגי רב העצמה או שמא מדובר בזוטי דברים שאין לאפשר הגשת תובענה ייצוגית בגינם?

בית המשפט המחוזי (מרכז) קבע במסגרת ת.צ. 58587-11-14 לירן דדו נ' ברימאג דיגיטאל אייגי בע"מ (החלטה מיום 12.9.2019) כי אין מדובר "בזוטי דברים" וכך פסק:

"באשר לנזק הבלתי ממוני הנתבע, הרי ככל שמדובר בטענה לעוגמת נפש בשל השקעת זמן בבירורים אודות תקופת האחריות עבור טובין שאינם תקולים – כי אז אכן מדובר ב"זוטי דברים", ואין לפסוק סעד של פיצויים במקרה זה (לחברי הקבוצה שלא נגרמה תקלה לטובין שרכשו עדיין קיימים סעדי האכיפה). לעומת זאת, ככל שמדובר בהשחתת זמן הנובעת מבירורים אודות תקופת האחריות, והצורך להמציא אסמכתאות לרכישה לגבי טובין תקולים, כי אז אין המדובר ב"זוטי דברים", לאור הערך החברתי שנפגע במקרה זה .."

במקרה אחר דן בית המשפט המחוזי בתל אביב במסגרת ת.צ. 64135-11-17 פלטיאל נ' החברה המרכזית לייצור משקאות קלים בע"מ (החלטה מיום 6.1.2019), בתביעה שביסודה הטענה כי חברת קוקה קולה לא פרסמה אזהרה על פחית המשקה כי אם תושם הפחית במקפא היא עלולה "להתפוצץ". מסתבר שיש המוטרדים מסכנת "הפיצוץ" המתוארת שכן תביעה ייצוגית בעניין זה הוגשה כאמור לבית המשפט. האם מדובר "בעוולה צרכנית" המצדיקה שימוש בהליך הייצוגי כבד המשקל? האם אין מדובר "בסיכון" הנובע ומסתבר מחיי היומיום הרגילים? וכי מה יקרה אם נקפא למשל כרובית? או כל מוצר אחר המכיל נוזל? האם יש צורך בהוראות או אזהרות מיוחדות של המשווק או המוכר ביחס להקפאת כל מוצר?

במסגרת החלטה המאשרת הסדר הסתלקות בתיק זה בית המשפט סבר כי מאחר שחברת "קולה קולה" מציינת על פחית המשקה "להגיש קר" ראוי היה כי תציין "הסיכון" הנובע מהקפאת הפחית וכי מדובר לכאורה בתביעה המגלה עילה אשר תוצאתה, על דרך התחייבות הנתבעת להוסיף התרעה בעניין זה על פחית המשקה ("לא להקפיא") הביאה לתועלת של ממש לחברי הקבוצה ולציבור.

נראה לנו, בכל הכבוד, כי ביחס לתובענות ייצוגיות בתי המשפט הולכים רחוק מדי ביישום פרשנות מרחיבה ומקלה של המושג זוטי דברים עד כדי ריקונו מכל תוכן מעשי.

בברכה,

**יהודה רוה ושות'
עורכי דין**

כותבי עדכון זה: עו"ד יובל גרייבסקי ועו"ד עמית דר

מזכר זה הינו מידע כללי בלבד, הוא אינו חוות דעת משפטית או ייעוץ משפטי אין להסתמך עליו ואין בו כדי להחליף ייעוץ משפטי פרטני.